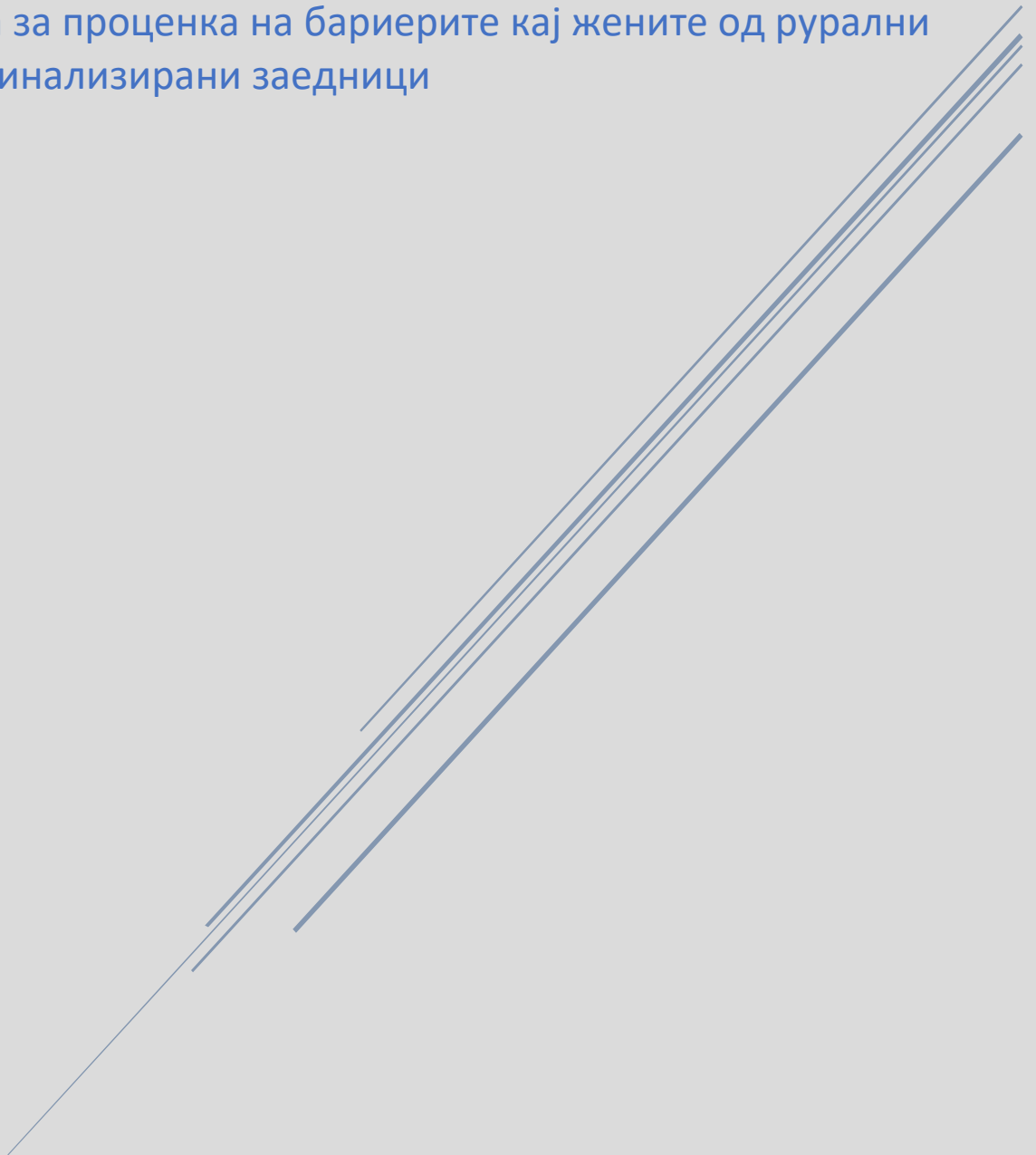




# АНАЛИЗА НА АНКЕТАТА ЗА ПРАВНА ПИСМЕНОСТ И ПРИСТАП ДО ИНСТИТУЦИИ КАЈ ЖЕНИ ОД ГАБРОВО

Анкета за проценка на бариерите кај жените од рурални  
и маргинализирани заедници



Документ: Анкета за проценка на бариерите кај жените од рурални и маргинализираны заедници

Опфатени испитанички: **50 жени**

Локација: **село Габрово, општина Делчево**

## 1. Демографски профил

Анкетираните жени претежно припаѓаат на возрасната група **46–55 години (28 жени)**, што укажува дека истражувањето опфаќа генерација со висока изложеност на институционални предизвици и долгорочни социо-економски бариери. Најмалку застапени се младите жени (18–25 години), што може да означува нивна миграција, недоверба или понизок степен на локална ангажираност.

Поголемиот дел од жените се **омажени (47)**, со што семејната структура има значително влијание врз нивните одлуки и пристап до поддршка. Образовното ниво е доминантно **средно образование (44)**, што формално овозможува основен степен на институционална ориентација, но сепак постојат високи нивоа на правна неписменост.

Етничката припадност е речиси еднолична (**50 Македонки**), што покажува дека проблемите произлегуваат од структурни рурални ограничувања, а не од етнички специфични бариери — иако забележаното чувство на дискриминираност укажува на поширока институционална практика.

## 2. Правна писменост и информираност

Резултатите откриваат изразена **недоволна правна писменост**:

- **Само 1 жена** изјавува дека добро ги познава своите граѓански права.
- **49 жени** имаат „делумно“ познавање.
- Ниту една не изјавила „не“, што покажува субјективно чувство дека нешто знаат, но во суштина има значајни празнини.

Извор на информации:

- **48 жени** се информираат преку **медиуми**, што ја отвора дилемата за доверливоста, точноста и пристапноста на тие содржини.
- Институциите се речиси отсутни како извор (само 1 жена).
- НВО секторот, и покрај активноста во регионот, не е препознаен како доминантен извор.

Кога се работи за правна помош:

- **Само 2 жени** знаат каде да побараат правна поддршка.
- **48 жени** имаат само делумна или нејасна претстава.
- **47 жени** никогаш немале побарано правна помош.

Ова укажува на **структурен јаз** меѓу потребите на жените и пристапноста на институциите/правните механизми.

## 3. Пристап до институции и услуги

И покрај ниската правна информираност, 33 жени знаат каде да побараат психолошка поддршка — што е значајно повисоко од правната ориентација. Ова може да се поврзе со:

- зголемена работа на НВО секторот на теми од психосоцијален аспект,

- општата порастена јавна свест за ментално здравје.

Најдостапни институции, според жените:

- **Центар за социјална работа – 20**
- **Полиција – 9**
- **НВО – 10**
- **Општина – 8**
- **Здравствен дом – 3**

Високата рејтинг-позиција на ЦСР може да укажува на нивната присутност и препознаеност, но не и нужно на нивната ефективност.

### **Перцепција на дискриминација**

Загрижувачки е што **45 жени** почувствувале дека институциите не ги сфаќаат сериозно поради тоа што се жени.

Овој податок упатува на длабоко вкоренета институционална недоверба и патријархални модели на комуникација со жените во рурални средини.

### **4. Бариери за пристап до поддршка**

Клучните бариери:

- **Недостаток на информации – 48 жени** (доминира и укажува на системски пропуст)
- **Недоверба – 13**
- **Страв/срам – 12**
- Бариерите како „пари“, „оддалеченост“ или „јазик“ не се засилени одбележани, што укажува дека главната пречка е **нефункционалната институционална комуникација**, а не физичката или економска бариера.

Жените сметаат дека жените во заедницата се охрабрени да ги бараат своите права само делумно (**45 жени**) или воопшто не (**3 жени**).

### **5. Потребни за едукација**

Поголемиот дел од испитаничките го идентификуваат следното како приоритет број 1:

- **Женски права – 44 жени**
- **Заштита од насилство – 5 жени**

Ова директно укажува дека програмите за зајакнување мора да бидат поставени врз принципите на:

- правна писменост,
- родова еднаквост,
- безбедност и заштита од насилство,
- подигање на самодоверба и лична автономија.

### **6. Женско лидерство и активизам**

Потенцијал за заедничко делување:

- **23 жени** сакаат да бидат дел од група која ќе им помага на други жени.

- **27 жени** би се вклучиле „можеби“.

Ова е сериозен индикатор дека постои **зрелост за формирање женска поддржувачка мрежа или рурално женско здружение**.

Покрај тоа:

- **47 жени** сметаат дека присуството на локална жена-лидерка би ја зголемило довербата и пристапот до услуги.

Овој резултат ја потврдува важноста на локалното женско лидерство, препознавањето на модел-личности и заедничкото застапување.

## **7. Квалитативни одговори (отворени прашања)**

Жените ги нагласуваат следните потреби:

1. **Формирање рурални женски здруженија (31 жена)** – најсилен израз на потреба.
2. **Поголемо учество на жените во сите сфери на живеењето (9).**
3. **Подобра комуникација со службите (4).**
4. **Подобра имплементација на законите (6).**

Овие одговори се усогласени со клучните бариери и претставуваат логична основа за креирање локални политики и НВО програми.

## **Заклучок**

Анкетата покажува дека жените од Габрово се соочуваат со:

- висока правна неписменост,
- ограничен пристап до информации,
- изразена недоверба во институциите,
- чувство на дискриминација,
- потреба од јасни механизми за поддршка,
- силна желба за локално женско организирање.

## **Препораки**

1. **Воспоставување рурални женски групи и локални женски лидери**  
– со посебен фокус на заедничка поддршка, информирање и застапување.
2. **Редовни правни и психосоцијални работилници**  
– со практични примери, симулации, индивидуален пристап.
3. **Подобрување на институционалната комуникација**  
– потребна е обука за службеници за родово сензитивна комуникација.
4. **Локални мобилни сервиси (социјални и правни тимови)**  
– приближување на услугите до руралните населби.
5. **Поддршка за жени кои сакаат да станат локални активистки/лидерки**  
– менторство, вмрежување и јавни кампањи.
6. **Јакнење на партнерството меѓу НВО, училиштата, здравствените установи и општината**  
– за создавање холистички модели за поддршка.

„Ова/а видео/публикација/текст/активност е изготвен/а со помош на

The Kvinna till Kvinna Foundation и Шведска.

Содржината на овој материјал е единствена одговорност на Организација Жена Делчево и во никој случај не ги одразува ставовите на

The Kvinna till Kvinna Foundation и Шведска.“